

Interview

DRINGEND IN TUNESIË: HET BOEMERANGEFFECT

Naar aanleiding van de recente gebeurtenissen die Tunesië door elkaar hebben geschud, pleit Antonio Manganella, ASF-missiehoofd in Tunis, ervoor dat de overgangsjustitie de sociale onrechtvaardigheden zo snel mogelijk aanpakt. Anders zal het democratische overgangsproces van het land kwetsbaar blijven, voorspelt hij.

Vraag: Waren de protesten die de regio Kasserine hebben opgeschrikt en die andere gemarginaliseerde regio's zoals Siliana en Sidi Bouzid, maar ook de voorsteden van Tunis hebben bereikt, te verwachten?

A. Manganella: In januari 2011 waren de burgers van deze regio's de eersten die klaarstonden om het einde van een corrupt en roofzuchtig regime te eisen en ook te krijgen. Maar de beloften van de Revolutie zijn nog altijd niet nagekomen. In Kasserine bedraagt de werkloosheid bijvoorbeeld 26%. Dat is bijna 10% meer dan het nationale gemiddelde. Ze treft vooral gediplomeerde jongeren en vrouwen. De basisdiensten, zoals toegang tot drinkwater of onderwijs, blijven kwetsbaar. De levensverwachting van een inwoner van Kasserine ligt vandaag zeven jaar lager dan het nationale gemiddelde.

V.: Hoe komt het dat er niets is gedaan om de sociaal-economische ongelijkheid te verminderen?

A. M.: Een oplossing vinden voor de regionale verschillen, die het gevolg zijn van een overheidsbeleid dat decennialang werd ondermijnd door corruptie, cliëntelisme en nepotisme, is een complex gegeven. Tunesië blijft een met schulden overladen land dat bij zijn economische keuzes sterk afhankelijk is van de Europese landen en de internationale institutionele donoren. Maar de meest behoeftige lagen van de samenleving wachten al vijf jaar op een sterk signaal van de autoriteiten dat ze echt willen breken met de slechte praktijken uit het verleden. De gebeurtenissen in Kasserine bewijzen dat de oude reflexen nog steeds aanwezig zijn.

Antonio Manganella, ASF-missiehoofd in Tunis
©ASF

V.: In 2013 werd de Instance Vérité et Dignité (Commissie waarheid en waardigheid – IVD) opgericht. Wat is dit orgaan precies?

A. M.: Het is de instantie die het proces van de overgangsjustitie moet leiden. Zijn doel is de slachtoffers van ernstige mensenrechtenschendingen onder de dictatuur en de martelaars van de Revolutie de mogelijkheid te bieden om de waarheid te kennen en een vergoeding te krijgen voor de geleden schade. Het mandaat dat de IVD van de Nationale

Grondwetgevende Vergadering heeft gekregen, omvat ook de mogelijkheid om aanbevelingen uit te vaardigen om de justitie te hervormen en de instellingen te saneren om te garanderen dat het verleden zich niet herhaalt.

V.: In juni 2015 heeft het Forum tunisien pour les droits économiques et sociaux (Tunesisch forum voor economische en sociale rechten – FTDES) voor het gouvernement Kasserine een dossier 'slachtofferregio' ingediend bij de IVD. Hoe heeft ASF de indiening van dat dossier ondersteund?

A. M.: Het is de bedoeling om te laten erkennen dat de regio Kasserine systematisch door het regime gemarginaliseerd werd. Meer in het algemeen wilden ASF en het FTDES erop wijzen dat de overgangsjustitie in de eerste plaats rekening moet houden met de fenomenen en de factoren die aan de basis lagen van de Revolutie: de sociaal-economische ongelijkheid en de regionale verschillen. Alleen op die manier kan de overgangsjustitie er echt voor helpen zorgen dat het verleden zich niet herhaalt en dat de conflicten worden opgelost. Het dossier werd ontvankelijk verklaard door de IVD, een primeur voor de overgangsjustitie in Tunesië. Nu moet de IVD niet alleen dit dossier, maar ook de dossiers van andere gemarginaliseerde regio's in versneld tempo behandelen. De bevolking moet zien dat er naar hen wordt geluisterd. De problemen uit het verleden die vandaag nog brandend actueel zijn, moeten dringend en openbaar worden behandeld, met name door de IVD.

V.: Hoe verklaart u de passiviteit van de IVD?

A. M.: Er zijn verschillende factoren, maar de belangrijkste zijn waarschijnlijk een nauwelijks verholde tegenstand van de machthebbers en een verminderde belangstelling van het maatschappelijk middenveld en de bevolking voor het overgangsjustitieproces. Maar er is nog niets verloren. De IVD zou zo snel mogelijk van start moeten gaan met de behandeling van de dossiers van de slachtofferregio's en moeten tonen dat ze op een transparante en open manier te werk gaat. ASF en zijn partners zijn bereid om een constructieve dialoog aan te gaan met de IVD, in het belang van een overgangsjustitie die voluit haar rol speelt door de waarheid aan het licht te brengen om het risico op een terugval te vermijden.